

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΣΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ
& ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ, ΔΑΣΟΛΟΓΙΟΥ,
ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ & ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ**

**ΠΡΟΣ: Γραφείο Νομικών και
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων**

ΚΟΙΝ: Γραφείο Γενικής Γραμματείας Δασών

Ταχ. Δ/ση : Τέρμα Αλκμάνος, 11528 Αθήνα
Πληροφορίες : Μ. Βλάχου
Τηλέφωνο : 2131512109
Δ/ση ηλ. ταχ. : m.vlachou@prv.ypeka.gr

ΘΕΜΑ: Ερώτηση 2113/06.02.2023.

Σχετικά με την εν θέματι ερώτηση, ενημερώνουμε ότι στο πλαίσιο της κτηματογράφησης των ιδιοκτησιών και της δημιουργίας του εθνικού κτηματολογίου σύμφωνα με την παρ. 2 αρθ. 2 ν. 2308/1995 «*Το Δημόσιο υποχρεούται να υποβάλει δήλωση εγγραπτεύου δικαιώματος, και μπορεί να υποβάλει αίτηση διόρθωσης ή ένσταση κατά τα άρθρα 6, 6Α, 7 και την παρ. 9 του παρόντος για λόγους διασφάλισης και προστασίας των δικαιωμάτων του.*». Έτσι το Ελληνικό Δημόσιο μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του αρθ. 28 ν. 2664/1998 (Δνσεις Δασών), προβαίνει σε δήλωση και ένσταση για τις εκτάσεις που υπάγονται στις παρ. 1-5 αρθ. 3 ν. 998/1979, καθώς σύμφωνα με την παρ. 3 αρθ. 2 ν. 998/1979 «*Οι παραπάνω εκτάσεις θεωρούνται δημόσιες, εκτός αν υπάγονται σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 10 του ν. 3208/2003*».

Επίσης, στο πλαίσιο της υποχρέωσης υποβολής δήλωσης, εκδόθηκε και η 173/2002 γνωμοδότηση του ΝΣΚ αποδεκτή από την τότε Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ αρμόδια για τα θέματα Κτηματολογίου. Εν συντομία στη γνωμοδότηση, αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι στη δήλωση μπορεί να γίνεται χρήση οποιουδήποτε γενικού εκ της δασικής νομοθεσίας τεκμηρίου.

Με δεδομένα τα ανωτέρω, από το 2001, κατά πάγια διοικητική τακτική που στηρίζεται σε σχετικές εγκυκλίους, οι αρμόδιες δασικές υπηρεσίες υποβάλλουν απαρένγκλιτα δήλωση στις κτηματογραφήσεις για την προάσπιση των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου επί δασών, δασικών και χορτολιβαδικών.

Επισημαίνουμε επιπλέον ότι, με την κατά τα ανωτέρω δήλωση, δεν επηρεάζεται ούτε καταργείται καμία ισχύουσα διάταξη που αφορά στην αναγνώριση ιδιωτικών δικαιωμάτων επί δασών, δασικών και χορτολιβαδικών εκτάσεων και ούτε θίγονται υφιστάμενα ιδιωτικά δικαιώματα επί αυτών. Τούτο αναφέρεται ρητά στο διοικητικό έγγραφο υποβολής της δήλωσης από πλευράς δασικής υπηρεσίας, συμπληρωματικά δε μνημονεύεται το άρθρο 10 του ν. 3208/2010 και λοιπές επί μέρους διατάξεις για χρήση από τα όργανα του κτηματολογίου.

Εκ των θεσμικών προβλέψεων στη συνέχεια προκύπτει ότι η τελική επιλογή και η πρόκριση της εγγραφής στα στοιχεία της κτηματογράφησης του δικαιούχου στις εκτάσεις που δηλώνονται και στις ενστάσεις εκτελείται από τα όργανα της κτηματογράφησης (συντάκτες και επιτροπές), καθώς για την αναγνώριση ιδιωτικών δικαιωμάτων έναντι του δημοσίου επί δασικού ή/και χορτολιβαδικού χαρακτήρα εκτάσεων έχει εφαρμογή το άρθρο 10 του ν. 3208/2003, όπως ισχύει. Τούτο επιβεβαιώνεται και από τη διάταξη της παρ. 2 αρθ. 28 ν. 2664/1998 σύμφωνα με την οποία «*Καταχώριση στα κτηματολογικά διαγράμματα και πίνακες ιδιωτικού δικαιώματος σε δάσος και δασική έκταση από τα αρμόδια όργανα του Κτηματολογίου, ύστερα από την κατά την προηγούμενη παράγραφο δήλωση, επιτρέπεται μόνο όταν πρόκειται για δικαίωμα που αναγνωρίζεται κατά τις κείμενες διατάξεις ως ιδιωτικό για την εγγραφή αυτή*

εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα του Κτηματολογίου βεβαίωση, η οποία κοινοποιείται στην οικεία δασική υπηρεσία. Εάν για το ιδιωτικό δικαίωμα, για το οποίο ζητείται η κατά τα ανωτέρω κτηματολογική εγγραφή, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στις διατάξεις του παρόντος νόμου διαδικασία για την αναγνώριση του ιδιωτικού αυτού δικαιώματος, σημειώνεται στα στοιχεία του Κτηματολογίου η εν λόγω εκκρεμότητα.».

Σε όλες τις περιοχές της Επικράτειας (είτε ισχύει το άρθρο 62 του ν. 998/1979 είτε όχι) έχει ακολουθηθεί χωρίς παρέκκλιση η παραπάνω τακτική, ενώ με τις διατάξεις των άρθρων 148, 149 και 152 ν. 4819/2021, θεσμοθετήθηκε ολοκληρωμένη διαδικασία για τη διοικητική αναγνώριση της ιδιοκτησίας στις περιοχές του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979, η οποία δεν ακολουθείται (στην περίπτωση που έχει προηγηθεί κτηματογράφηση) για όσες περιοχές το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων, έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων και το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών κατ' εφαρμογή της περ. IV της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3208/2003 (Α' 303).

Μοναδική εξαίρεση, από την υποβολή της δήλωσης, μπορεί να αποτελέσει, πλέον, η κατηγορία των δασωμένων αγρών (ΑΔ στο δασικό χάρτη), που κατόπιν της πρόσφατης νομοθετικής πρόβλεψης «το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε εκτάσεις που εμφανίζονται στις αεροφωτογραφίες του 1945, ή, εφόσον αυτές δεν είναι ευκρινείς, του 1960, με αγροτική μορφή που δασώθηκαν μεταγενέστερα, ανεξάρτητα από τη μορφή που απέκτησαν αργότερα, επί των οποίων το Δημόσιο δεν θεμελιώνει δικαιώματα κυριότητας βάσει τίτλου» (τροποποίηση του άρθρου 67 του ν. 998/1979), καθώς σύμφωνα με το αρθ. 40 του ν. 4936/2022 {«Δηλώσεις εγγραφτέου δικαιώματος του άρθρου 2, αιτήσεις διόρθωσης της παρ. 4α του άρθρου 6 και του άρθρου 6Α και ενστάσεις του άρθρου 7 του ν. 2308/1995 (Α' 114), που έχουν υποβληθεί από το Ελληνικό Δημόσιο με αντικείμενο το δικαίωμα κυριότητάς του σε ακίνητα που εμφανίζονται ως δάση στους αναρτημένους ή κυρωμένους δασικούς χάρτες, όπως είχαν διαμορφωθεί σύμφωνα με το άρθρο 67 του ν. 998/1979 (Α' 289), πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 93 του ν. 4915/2022 (Α' 63), το οποίο δικαίωμα θεμελιώνεται μόνο στο τεκμήριο κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου επί των δασικών εκτάσεων και όχι σε άλλον λόγο κτήσης, ανακαλούνται από το Ελληνικό Δημόσιο ή απορρίπτονται οίκοθεν από το αρμόδιο Γραφείο Κτηματογράφησης, την αρμόδια Επιτροπή Εξέτασης Υποθέσεων Κτηματογράφησης και την αρμόδια Επιτροπή Ενστάσεων, αντίστοιχα. Το Γραφείο Κτηματογράφησης, μετά την απόρριψη ή ανάκληση των δηλώσεων, αιτήσεων διόρθωσης και ενστάσεων, προβαίνει οίκοθεν στις απαραίτητες διορθώσεις των οικείων κτηματολογικών πινάκων καταχωρίζοντας ως κυρίου επί των παραπάνω ακινήτων τους ιδιώτες που έχουν υποβάλει σχετική δήλωση εγγραφτέου δικαιώματος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 2308/1995. Αν δεν έχει υποβληθεί δήλωση εγγραφτέου δικαιώματος ή με βάση την υποβληθείσα δήλωση δεν θεμελιώνεται επαρκώς το δικαίωμα για κάποιο από τα ακίνητα της παρούσας, αυτό εμφανίζεται στους προσωρινούς κτηματολογικούς πίνακες με την ένδειξη «άγνωστου ιδιοκτήτη»}.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Σ. ΤΣΙΛΙΚΟΥΝΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ: Δ/ση Προστασίας Δασών